

SPIS TREŚCI

Jerzy Borowczyk, Wojciech Hamerski, Co piłka robi z człowiekiem? Młodość, futbol i literatura – antologia	5

PIŁKA	15
Jacek Podsiadło, Co piłka robi z człowiekiem? (I)	16
Edmund Niziurski, Księga urwisów	20
Gustaw Holoubek, Wspomnienia z niepamięci	22
Jerzy Pilch, Prawdziwa węgierska futbolówka	23
Adam Bahdaj, Do przerwy 0:1	25
Paweł Huelle, Weiser Dawidek	28
Marek Bieńczyk, Kopnąć jabulani	29
Piotr Bulak, Derby	30
Wiktor Osiatyński, Przez Wembley do Monachium	36
Wojciech Kuczok, Lekcja futbolu tatrzańskiego	37
Stefan Szczepłek, Deyna, Legia i tamte czasy	38
Marek Bieńczyk, Światło bramki	40

DRUŻYNA	41
Jacek Podsiadło, Co piłka robi z człowiekiem? (II)	42
Karol Maliszewski, Mecz w Poznaniu	46
Adam Bahdaj, Do przerwy 0:1	47
Wojciech Kuczok, Lekcja futbolu tatrzańskiego	48
Jacek Podsiadło, Czerwona kartka dla Sprężyny	50
Janusz Głowacki, Mecz	52
Kazimierz Górski, Z ławki trenera	55
Bohdan Tomaszewski, Romantyczne mecze	57
Karol Maliszewski, Sajgon	58
Jacek Podsiadło, Zjednoczeni	59
Stefan Szczepłek, Deyna, Legia i tamte czasy	60

RYTUAŁ	63
Jacek Podsiadło, Co piłka robi z człowiekiem? (III)	64
Kazimierz Wierzyński, Match footballowy	67
Tadeusz Konwicki, Kalendarz i klepsydra	68
Jakub Nowak, Dominiczka mówi	69
Andrzej Kijowski, Mecz, czyli czarna msza sceptycznego ludu	71
Leopold Tyrmand, Zły	73

Wojciech Kuczok, Lekcja futbolu tatrzańskiego	74
Wiktor Osiatyński, Przez Wembley do Monachium	75
Tadeusz Konwicki, Nowy Świat i okolice	77
Marian Załucki, Straszni kibice	79
Krzysztof Mętrak, Piłka i przesady	81

WALKA **83**

Jacek Podsiadło, Co piłka robi z człowiekiem? (IV)	84
Gustaw Holoubek, Wspomnienia z niepamięci	86
Tadeusz Borowski, Ludzie, którzy szli	88
Tadeusz Pióro, Bez znieczulenia	90
Zbigniew Masternak, Diego Armando Goethe	92
Marian Grześczak, Rzut karny	94
Tadeusz Boy-Żeleński, Kuplet footballisty	95
Stanisław Dygat, Kołonoatnik. Felietony	97
Mieszko Zagańczyk, Freefootball	98
Piotr Bulak, Derby	100
Piotr Bratkowski, 13 grudnia 1981	103
Piotr Bratkowski, Antonio Goicochea znów fauluje	104
Wojciech Kuczok, Lekcja futbolu tatrzańskiego	105
Bohdan Zadura, BÓG HONOR OJCZYŻNA	106

MISTRZ **107**

Jacek Podsiadło, Co piłka robi z człowiekiem? (V)	108
Paweł Huelle, Weiser Dawidek	110
Jerzy Harasymowicz, Gra jak Paganini	112
Stefan Szczepłak, Legia, Deyna i tamte czasy	113
Jacek Gmoch, Alchemia futbolu	115
Jerzy Pilch, Narty Ojca Świętego	117
Maciej Woźniak, Roberto Carlos, konferencja prasowa	120
Zbigniew Masternak, Biała plama	121
Marek Bieńczyk, Kopnąć jabulani	124
Maciej Woźniak, Ronaldinho, konferencja prasowa	125
Zbigniew Masternak, Barbarzyńca w pociągu	126
Wojciech Kuczok, Lekcja futbolu tatrzańskiego	128

PORAŻKA **129**

Jacek Podsiadło, Co piłka robi z człowiekiem? (VI)	130
Ryszard Kapuściński, Wojna futbolowa	132
Eryk Wilk, Wielki mecz. Nowela piłkarska (fragmenty)	134
Bohdan Zadura, Wstyd po przerwie	138

Maciej Maleńczuk, Mundialeiro	139
Krzysztof Mętrak, Tak nas przewyższali, że... przegrali	141
Wojciech Bonowicz, Więcej	143
Krzysztof Mętrak, Nie tragiczować!	144
Karol Maliszewski, Czy można?	145
Marek Bieńczyk, Idea fakira	146
Stanisław Dygat, Kołonoatnik. Felietony	147
Jacek Podsiadło, Czerwona kartka dla Sprężyny	149

PRZERZUTNIA

PRZERZUTNIA	151
Jacek Podsiadło, Co piłka robi z człowiekiem? (VII)	152
Tadeusz Peiper, Futbol	154
Konstanty Ildelfons Gałczyński, Dojenie kanarków	155
Jan Brzechwa, Akademia Pana Kleksa	159
Piotr Sommer, Sprawozdanie z meczu piłki nożnej	160
Andrzej Niewiadomski, ***	161
Tomasz Hrynaczk, W tym sezonie jak nigdy	162
Miron Białoszewski, pociągola	163
Maciej Woźniak, 1 lipca, Portugalia–Anglia	164
Marek Bieńczyk, Idea fakira	165
Bartłomiej Majzel, kibicowałem słońcu pięści trzymając w ciemności	166
Rafał Gawin, Pamiątki. Pokój futbolowy (sonet defensywny)	168
Andrzej Sosnowski, Z kraju i z wszechświata	169
Bruno Jasiński, Foot-bal wszystkich świętyh. Prolog	170

GOL

GOL	171
Jacek Podsiadło, Co piłka robi z człowiekiem? (VIII)	172
Jacek Gmoch, Alchemia futbolu	176
Jacek Podsiadło, Czerwona kartka dla Sprężyny	178
Karol Maliszewski, Albo albo	180
Zbigniew Masternak, Liliputek	181
Karol Maliszewski, Sajgon	182
Marcin Hamkało, Espana '82	183
Adam Adamczyk, Gol – zjawisko zdegradowane	184
Marek Bieńczyk, Naszym przyjacielem jest	186
Bohdan Tomaszewski, Romantyczne mecze	187
Adam Bahdaj, Do przerwy 0:1	188
Tomasz Zimoch, Kto strzelił tego gola? (komentarze dla Polskiego Radia)	189

WYGRANA	193
Jacek Podsiadło, Co piłka robi z człowiekiem? (IX)	194
Jerzy Pilch, Narty Ojca Świętego	196
Adam Bahdaj, Do przerwy 0:1	197
Bohdan Zadura, Nadmierny apetyt	198
Jacek Podsiadło, Byle nie walkowerem	199
Zbigniew Masternak, Głowa Zeusa	200
Tadeusz Konwicky, Kalendarz i klepsydra	201
Krzysztof Mętrak, Zwycięzców się nie sędzi	202
Mirosław Olędzki, Futbolistka	203
Wojciech Kuczok, Lekcja futbolu tatrzańskiego	205
REPLAY	207
Jacek Podsiadło, Co piłka robi z człowiekiem? (X)	208
Jerzy Pilch, Futbol funebre	210
Wiktor Osiatyński, Przez Wembley do Monachium	213
Jerzy Pilch, Marsz Polonia	214
Krzysztof Śliwka, Franek „Organka” drze się na cały regulator, a potem niemiłosiernie fałszuje melodię na nutę <i>Polska gola,</i> <i>Polska gola, taka jest kibiców wola</i>	215
Jerzy Górzański, Śnieg	217
Andrzej Niewiadomski, Kronika	219
Krzysztof Mętrak, Alchemia „zośki”	220
Paweł Marcinkiewicz, Jamajka–Chorwacja. Za chwilę dalszy ciąg programu	222
Michał Murowaniecki, Jedenastka	223
Jerzy Pilch, Pod Mocnym Aniołem	224
Grzegorz Olszański, Wiersz towarzyski	225
DOGRYWKA	227
Jacek Podsiadło, Co piłka robi z człowiekiem? (XI)	228
Wiktor Osiatyński, Przez Wembley do Monachium	230
Kazimierz Górski, Z ławki trenera	232
Stanisław Dygat, Gustaw Holoubek, Tadeusz Konwicky, Mniejsza o medale (fragmenty rozmowy przeprowadzonej na łamach „Literatury” w 1974 roku)	233
Krystyna Wnukowska, Bo mój chłopiec piłkę kopie	237
Karol Maliszewski, Prosta historia	239
Stanisław Barańczak, Urugwaj	240

Waldemar Ślęfarski, Staccato	241
Bohdan Tomaszewski, Romantyczne mecze	242
Marek Bieńczyk, Światło bramki	243
BIOGRAMY	245
WYKAZ ŹRÓDEŁ	261
SPIS TREŚCI	267